

การจัดการการเรียนรู้ภาษาไทยและประเพณี ของชาวมาเลเซียในรัฐเปอร์ลิส

Learning management of Thai Language and culture of Malaysian people in Perlis

ปัญญา เลิศไกร^{1, *}

Punya Lertgrai^{1, *}

บทคัดย่อ

การจัดการการเรียนรู้ภาษาไทยและประเพณีทางพระพุทธศาสนา ของชาวมาเลเซียรัฐเปอร์ลิส มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพการเรียนรู้ภาษาไทยของชาวมาเลเซียในรัฐเปอร์ลิส 2) เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยและการเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีทางพระพุทธศาสนา 3) เพื่อศึกษาแนวทางการถ่ายทอดภาษาไทยในชีวิตประจำวัน และการจัดกิจกรรมประเพณีทางพระพุทธศาสนาโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการศึกษาภาคสนาม เก็บข้อมูลด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการวิจัย พบว่า

การเรียนรู้ภาษาไทยและประเพณีของชาวมาเลเซียในรัฐเปอร์ลิสเป็นการจัดการและผ่านคนในครอบครัวเครือญาติ วัดและโรงเรียน เป็นหลัก โดยเน้นการสื่อสารภาษาไทยในครอบครัวและการเข้าร่วมกิจกรรมที่วัดตามหลัก บวร (บ้าน วัด โรงเรียน) กระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยและการเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา มีฐานคิดสำคัญมาจากความเชื่อมั่น ความศรัทธาในพลังบุญทางศาสนา ชาวมาเลเซียที่นับถือพระพุทธศาสนาจึงตระหนักที่จะเข้าร่วมกิจกรรมประเพณี ซึ่งแต่ละประเพณีจะมีขั้นตอนในการทำกิจกรรมที่ต่อเนื่องหลายขั้นตอน หลายวัน เป็นกระบวนการถ่ายทอดและอบรมทางสังคม แนวทางการถ่ายทอดภาษาไทยในชีวิตประจำวันโดยการจัดกิจกรรมประเพณีทางพระพุทธศาสนาใช้รูปแบบกิจกรรม บ้าน วัด โรงเรียน เป็นหน่วยขับเคลื่อนกิจกรรมประเพณี และการใช้ภาษาไทยด้วยการปฏิบัติจริง

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, ภาษาไทยและประเพณี, ชาวมาเลเซียในรัฐเปอร์ลิส

ABSTRACT

This research aimed to study 1) the state of Thai language learning of Malaysian people in Perlis 2) the process of Thai language learning and Buddhist custom activity participation and 3) ways to transfer Thai language in everyday life and to organize Buddhist custom activities. The research is qualitative research using the field study method. Data was collected by using the participant observation and in-depth interview. Then problems were analyzed and synthesized to find the solutions.

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช 80280

¹ Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat 80280 Thailand

*Corresponding author, e-mail: punya97lert@gmail.com

The research showed that Thai language and custom learning of Malaysian people in Perlis are mainly managed by members of the family or relatives, temples, and schools. According to Boworn principle (home, temple, and school), Thai language is emphatically spoken at home and at the temple while people join custom activities. The process of Thai language learning and Buddhist custom activity participation is based on the trust and faith of the merit. People are willing to attend Buddhist custom activities because they realize the importance of it. Each custom has many continuous steps and takes day after day. This shows the process of socialization. For ways to transfer Thai language in everyday life and to organize Buddhist custom activities, home, temple, and school and practical Thai usage are used to be part of the movement of custom activities.

Keywords: Learning Management, Thai and Traditional, Malaysian in Perlis

บทนำ

ข้อมูลพื้นฐานประชากรของประเทศมาเลเซียปี 2015 (Government of Malaysia, 2015) ระบุถึงจำนวนประชากรจำแนกตามรัฐและชาติพันธุ์ (Population by States and Ethnic Group / Penduduk Malaysia Mengikut Negeri dan Kumpulan Etnik) ว่า ประเทศมาเลเซียประกอบไปด้วยประชากรทั้งหมดจำนวน 30,485.20 ล้านคน ประกอบไปด้วยคนมลายู (Malay / Melayu) จำนวน 15,479.60 ล้านคน คนในกลุ่มภูมิบุตรอื่น ๆ (Others Bumiputera / Bumiputera Lain) จำนวน 3,672.4 ล้านคน คนจีน (Chinese / Cina) จำนวน 6,642 ล้านคน คนอินเดีย (Indians / India) จำนวน 2,012.6 ล้านคน คนชาติพันธุ์อื่น ๆ (Others / Lain-lain) จำนวน 267.4 ล้านคน และกลุ่มคนที่ไม่ใช่พลเมือง (Non-Malaysian Citizens / Bukanwarganegara Malaysia) จำนวน 2,411.4 ล้านคน (Government of Malaysia, 2015) ซึ่งในจำนวนประชากรเหล่านี้ ชาวสยามได้รับการยอมรับว่าเป็นกลุ่มภูมิบุตร (Bumiputera) ซึ่งเป็นกลุ่มพลเมืองเดิมหรือลูกหลานของแผ่นดินที่ได้สิทธิพิเศษในฐานะคนมาเลเซียตามกฎหมายจากข้อมูลอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ชาวสยามในมาเลเซีย (ทัศนาวดี แก้วสนิท, อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์, กาญจนา แก้วเทพ, 2559) ของกรมข้าราชการ (Ketua Pengarah Perkhidmatan Awam) ชุมชนที่มีชาวสยามอาศัยอยู่มากที่สุดในพื้นที่ 4 รัฐนี้ประกอบด้วย หมู่บ้านปลายะไร (TitiAkar) ตำบลปาดังเกอ์บา (Padang Kerbau) อำเภอเปันดัง (Pendang) รัฐเคดาห์หรือไทรบุรี

(Kedah) หมู่บ้านยาหวิ (Jejawi) ตำบลอาเรอา (Arau) อำเภอกังงา (Kangar) รัฐเปอรลิส (Perlis) หมู่บ้านยุงเกา (Jubakar) ตำบลยูปากา ดารัต (Jubakar Darat) อำเภอตุมปัต (Tumpat) รัฐกลันตัน (Kelantan) และหมู่บ้านเปอะเกียง (Pak Kiang) ตำบลกลวง (Keluang) อำเภอเบอสุต (Besut) รัฐตรังกานุ (Terengganu) คนไทยในภาคใต้ มีการเดินทางติดต่อกันและกัน การเรียนรู้ประเพณี วัฒนธรรมประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน

ภาษาและวัฒนธรรมเป็นวิถีของกลุ่มคนที่มีบทบาทในการกำหนดสภาพสังคมมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ภาษาและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญสูงสุดในการติดต่อสื่อสาร ประสานความร่วมมือต่อกันของกลุ่มคนที่นับถือพุทธศาสนาในรัฐเปอรลิส ประเทศมาเลเซียซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้าน ที่มีความใกล้ชิดกับคนไทยภาคใต้ ในจังหวัดที่มีพื้นที่ติดกับพรมแดน มีการเดินทางไปมาหากัน มีการเรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรมประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน

การสื่อสารด้วยภาษาพูด ภาษาเขียน เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกเพศ ทุกวัยไม่มีใครที่จะดำรงชีวิตได้โดยปราศจากการสื่อสารอาชีพทุกอาชีพ ต้องใช้การสื่อสารในการดำเนินงานการทำงานธุรกิจต่าง ๆ การพัฒนาระบบการสื่อสารภาษาในการการสื่อสารก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลและสังคม ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคนในสังคม (บุญเดช บุญนำ, 2557) ช่วยสืบทอดวัฒนธรรมประเพณี

สะท้อนให้เห็นภาพความเจริญรุ่งเรือง วิถีชีวิตของผู้คน ช่วยดำรงสังคมให้อยู่ร่วมกันเป็นปกติสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทั้งตัวบุคคลและสังคม การพัฒนาทางสังคมในด้านคุณธรรม จริยธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ รวมทั้งศาสตร์ในการสื่อสาร จำเป็นต้องพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ วัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นปัจจัยทางสังคมหลักที่กำหนดกิจกรรมประเพณี ที่มีแนวทางทั้งสิ่งของที่เป็นวัตถุ และไม่ใช่วัตถุมากำหนดกิจกรรม พฤติกรรมให้สมาชิกปฏิบัติ

ภาษาเป็นปัจจัยสำคัญในการเผยแพร่วัฒนธรรมของสังคม เพราะภาษาสามารถถ่ายทอดความรู้สึก ความเชื่อ ค่านิยมของสมาชิกในกลุ่ม ทั้งวิถีคิดและแบบแผนพฤติกรรมในส่วนของวิถีคิด จะกล่าวถึงเรื่องความเชื่อ และค่านิยมความเชื่อ คือ การตัดสินใจว่าปรากฏการณ์ ความคิด การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นความจริง ความเชื่อนี้มีหลักฐานสนับสนุนหรือพิสูจน์ให้เห็นจริงได้ด้วยระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ปัญหาที่ไม่เกิดขึ้น เพราะทุกคนเชื่อเหมือนกัน แต่ความเชื่อบางอย่างแม้จะเป็นเรื่องเดียวกันก็อาจมีความเชื่อต่างกันได้ เช่น นิสัยใจคอของบุคคลซึ่งแต่ละคนอาจจะมีความเชื่อแตกต่างกัน ความเชื่อเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ เพราะจะทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคง มีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ถ้ามนุษย์ไม่ยอมเชื่ออะไรเลย และตั้งข้อสงสัยในทุกเรื่องจนกว่าจะพิสูจน์ได้ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จิตใจจะตั้งเครียดชีวิตจะไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ความเชื่อมีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ทศนคติและการกระทำของบุคคล การตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ จะเป็นไปในทางที่สอดคล้องกับความเชื่อที่มีอยู่ ความเชื่อเป็นที่มาของแบบแผนพฤติกรรม ความเชื่อที่สำคัญของมนุษย์ได้แก่ ความเชื่อทางศาสนา จริยธรรม ศิลธรรม อุดมการณ์ เป็นต้น

การจัดการการเรียนรู้ภาษาไทย ของชาวมาเลเซีย ในรัฐเปอรลิสเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งในการสร้างค่านิยม (Value) ให้สมาชิกในสังคมยึดถือประจำใจที่ช่วย

ในการตัดสินใจเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ตั้งแต่เรื่องเล็กไปจนถึงเรื่องใหญ่ ๆ เช่น อุดมคติ อุดมการณ์ ในทางสังคมวิทยากำหนดความหมายของค่านิยมไว้กว้างมาก ถ้ามนุษย์ต้องมีการตัดสินใจเลือกกระทำของตั้งแต่สองสิ่งขึ้นไป ก็ต้องใช้ค่านิยมเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจทั้งสิ้น ไม่จำเป็นจะต้องเป็นสิ่งที่ดีที่สุดเสมอไป แต่สิ่งที่ตรงกับความสุขพอใจความชอบของตัวเอง ฉะนั้นในการศึกษาทางสังคมวิทยา มานุษยวิทยา จึงย้ำเสมอว่า ไม่ควรนำค่านิยมมาเกี่ยวข้องในการศึกษา เพราะจะทำให้ผลของการศึกษาออกมาไม่แม่นยำ ค่านิยมมีสองประเภทคือ ค่านิยมส่วนตัวของแต่ละบุคคลและค่านิยมของสังคมของสังคม ค่านิยมส่วนตัวได้แก่ค่านิยมของแต่ละบุคคลซึ่งใช้ช่วยในการตัดสินใจเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ค่านิยมส่วนตัวมาจากการขัดเกลาทางสังคม สำหรับค่านิยมของสังคมก็คือสิ่งที่คนส่วนใหญ่ในสังคมเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมก็กลายเป็นค่านิยมของสังคมนั้น ค่านิยมของสังคมไทย ได้แก่ การเคารพผู้ใหญ่ รักอิสระ เมตตาภรรณา เอื้อเฟื้อเผื่อ อภัยง่าย สบาย เป็นต้น ค่านิยมก็เป็นที่มาของแบบแผนพฤติกรรมเช่นเดียวกับความเชื่อ

การเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมมักเป็นส่วนที่เกี่ยวพันกันเสมอ การกระจายทางภาษาและวัฒนธรรม (Cultural diffusion) จะทำให้การผสมผสานทางวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน การกระจายทางวัฒนธรรมเกิดจากการย้ายถิ่น การท่องเที่ยว การค้าขาย การเผยแพร่ศาสนา การติดต่อสัมพันธ์ทางการทูต เป็นต้นวัฒนธรรม คือสิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลงปรับปรุงอย่างเป็นกระบวนการทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง หรือผลิตสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นวิถีชีวิตของส่วนรวม ถ้ายึดถัดกันได้ เอาแบบอย่างกันได้แพร่กระจายออกไปในสังคม รวมทั้งผลิตผลของส่วนร่วมที่มนุษย์ได้เรียนรู้มาจากคนรุ่นก่อน สืบต่อกันมาจากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง มีการถ่ายทอดต่อเนื่องเป็นประเพณีถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ความประพฤติ แนวปฏิบัติต่าง ๆ ในสังคม แสดงออกมาทางภาษา ศิลปะ ความเชื่อถือระเบียบประเพณีมานุษยวิทยาภาษา ได้ให้ความสำคัญในการถ่ายทอด สื่อสารที่สร้างขึ้นในกลุ่มคนที่เป็สมาชิก ภาษา

เป็นกระบวนการทางสังคมที่บ่งบอกถึงความเจริญของกลุ่มชนนั้น นับว่าเป็นคุณลักษณะของคน สมาชิกกลุ่มหรือระเบียบแห่งสังคมในทางสติปัญญาและระเบียบวินัย วัฒนธรรมชุมชน หรือสังคมที่มีบทบาทในการจัดระบบระเบียบทางสังคม ได้แก่ ภาษา ศาสนา ระเบียบประเพณี การใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร เป็นปัจจัยสำคัญในการสืบทอด ถ่ายทอดวัฒนธรรมชาวพุทธของชาวมลายูเซียในตำบลจุปี ซึ่งมีเชื้อชาติมลายูเซีย เชื้อชาติจีน และเชื้อชาติไทย สัญชาติมลายูเซีย นับถือศาสนาพุทธ และมีความเชื่อ ค่านิยมแนววิถีพุทธ รวมถึงสนใจใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดภาษาไทย ความเชื่อทางศาสนาพุทธและสร้างค่านิยมในสังคมในชุมชนที่เน้นวัฒนธรรมทางพุทธศาสนา จะเป็นรูปแบบที่เป็นประโยชน์ในการสร้างความร่วมมือกับชาวพุทธในประเทศไทย และประเทศอื่น ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นหลัก ใช้กระบวนการเชิงทฤษฎีในการออกแบบการเก็บข้อมูลที่เน้นปรากฏการณ์จริงในชุมชนพื้นที่เป้าหมาย มีการศึกษากระบวนการถ่ายทอดภาษาวัฒนธรรมเชิงประวัติศาสตร์ การอบรมทางสังคม (Socializations) ในหมู่ชาวพุทธที่ติดต่อสื่อสารและทำกิจกรรมประเพณีต่อกันในชุมชนในสังคมจากเหตุการณ์ที่ผ่านมา (Ex-post facto approach) ในพื้นที่ชุมชนรอบ ๆ วัดสุวรรณคีรี (ควนมุขัง) (Wat Suwankhiri) ตำบลจุปี รัฐเปอรลิส ประเทศมาเลเซีย (Chuping Perlis Malaysia) นำข้อมูลมาจัดระบบและวิเคราะห์สังเคราะห์ด้วยการตรวจสอบเชิงทฤษฎี จากกระบวนการจัดการการเรียนรู้ การถ่ายทอดภาษา กิจกรรมประเพณีความเชื่อ ศึกษากระบวนการเคลื่อนไหวกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้ภาษาไทยเรียนรู้พัฒนาการเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาในพื้นที่เป้าหมาย

ขั้นตอนการวิจัย

ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการวิจัยผู้วิจัยได้ศึกษาจากงานวิจัย และเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ นำมาสังเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม ในการเข้าสู่ชุมชน เพื่อเก็บข้อมูลด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์ นำมาเป็นประเด็นกำหนดแนวทางสนทนา (discussion guideline) การศึกษาเอกสารจะช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของชุมชน กระบวนการถ่ายทอดวิธีคิด วิธีการเรียนรู้ของคนในชุมชน (Gillian Symon and Catherine Cassell, 2012) กระบวนปรับตัว การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นในชุมชน กระบวนการการใช้เรียนรู้และพัฒนาแนวการดำเนินชีวิต และการปรับตัวเชิงพฤติกรรมเกี่ยวกับการเรียนรู้การถ่ายทอด สืบทอดภาษาไทยและวัฒนธรรมชาวพุทธ เพื่อจัดการความคิดและนำมาประยุกต์พัฒนาอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

การจัดเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการศึกษาภาคสนามสำรวจสภาพพื้นที่ ศึกษาบริบทสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต และการร่วมกิจกรรมประเพณีของชาวมลายูเซียที่นับถือพระพุทธศาสนาภายในชุมชนที่มีชาวไทยตั้งครัวเรือน ลักษณะทางกายภาพและทางสังคมของชุมชนตำบลจุปีรัฐเปอรลิสผู้วิจัยได้ศึกษาด้วยการใช้เทคนิควิธีการสังเกตแบบรอบทิศทาง 360 องศา (ปรีชาสามัคคี และปัญญา เลิศไกร, 2557) การสังเกตเป็นระยะจากบริบท การดำเนินชีวิตตามวิถีของกลุ่มคนของชาวพุทธแล้วบันทึกภาพปรากฏการณ์เหตุการณ์ในการใช้ภาษาไทยและวัฒนธรรม ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธ การสนทนาสัมภาษณ์พูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ที่เกี่ยวข้อง หรืออยู่ในเหตุการณ์ของกิจกรรมประเพณีทางพระพุทธศาสนา โดยสนทนาสอบถามรายละเอียด และประเด็นเกี่ยวข้องและการสนทนามุ่งเกี่ยวกับประสบการณ์ตรงที่ผ่านมาเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาไทย (Focus group interviews and Focus group discussions) เพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดที่ครบถ้วนในหลากหลายมิติ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลภาคสนามโดยผู้วิจัยต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมเพื่อเข้าข้อมูลภาษาไทยและวัฒนธรรม

ชาวพุทธที่เกิดขึ้นจริง การจัดการการเรียนรู้ภาษาไทย ของ ชาวมาเลเซียในรัฐเปอร์ลิส ใช้หลักแนวคิด ทฤษฎีทาง สังคมวิทยาการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา มานุษยวิทยา วัฒนธรรม ในการดำเนินการวิจัย เป็นแนวทางในการ ออกแบบการวิจัยเครื่องมือการวิจัยมากำหนดกระบวนการ วิจัย

ขอบเขตพื้นที่ ได้แก่ พื้นที่วัดและโรงเรียนวัด สุวรรณคีรี (ควนมูสัง) ตำบลจุปีง และวัดมณชิมาประสิทธิ์ (วัดย่าหวี) ตำบลหะเราะ รัฐเปอร์ลิส เป็นการเก็บข้อมูลด้วยการสำรวจ สังเกตรอบทิศทาง สัมภาษณ์เดี่ยว สัมภาษณ์ กลุ่มแบบ ย้อนประสบการณ์ (Ex-postfacto approach) การสนทนาเพื่อสัมภาษณ์ในบางครั้งจะใช้ภาพถ่าย เหตุการณ์ในอดีตหรือร่องรอยปรากฏการณ์ที่มีอยู่ (Paul D. Leed and Jeanne Ellis Ormrod, 2015)

การจัดการข้อมูล นำผลการเก็บข้อมูลมาจัดกลุ่ม เนื้อหาของข้อมูล และประมวลตรวจสอบด้วยการสนทนา กลุ่ม วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลออกมาจัดระบบและสรุป เชิงวิชาการ (ปัญญา เลิศไกร, 2552) โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีมาวิเคราะห์การเชื่อมโยงปัจจัยจากข้อมูลที่มีอยู่สู่ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แล้วนำมาวิเคราะห์หา โดยจัดสัมมนาวิเคราะห์การประชุมผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Analysis) แล้วสังเคราะห์ เชิงสรุป (ปัญญา เลิศไกร และลัญจกร นิลกาญจน์, 2559)

การสัมภาษณ์รายบุคคลและสัมภาษณ์กลุ่ม การจัดกลุ่มสนทนา หรือสัมมนาวิเคราะห์ (Focus group Discussion and Focus Group Analysis) เพื่อตรวจสอบ ข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่งให้ได้ข้อมูลครบถ้วน เป็นจริง (Gordon Rugg and Marian Petre, 2007)

การตรวจสอบข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Triangulation) ด้วยการตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่ต่างกัน อย่างน้อย 3 ลักษณะ จาก 4 ลักษณะ คือที่มาของข้อมูล กระบวนการสืบสวนหาข้อมูล ทฤษฎีที่เป็นแนวทางการหาข้อมูล และวิธีการหาข้อมูลโดยตรวจสอบข้อมูลสามเส้า ทำให้ มั่นใจว่าได้ข้อมูลที่มีความเป็นจริงมากที่สุด น่าเชื่อถือที่สุด

การเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant)

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากกลุ่มประชากรเป้าหมายเป็นชาวไทย สยาม และชาวมาเลเซียที่นับถือศาสนาพุทธ ที่เข้าร่วม กิจกรรมกับโรงเรียนวัดที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา วิชา ภาษาไทยในวัด ผู้ปกครองนักเรียน อาจารย์ผู้สอนและ พระผู้สอน ซึ่งเป็นบุคคลที่พยายามพัฒนารูปแบบการสอน การจัดการเรียนรู้ นำเอาภูมิปัญญาที่สะสมมาประยุกต์ พัฒนาการจัดกิจกรรมการสอน และสร้างรูปแบบใหม่ ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ (Key Informant) ใช้วิธีเลือก เชิงทฤษฎี (Theoretical Sampling) และผู้มีประสบการณ์ เกี่ยวกับการจัดการการเรียนการสอน การถ่ายทอดกิจกรรม ประเพณีพระพุทธศาสนาตามสภาพแวดล้อม และบริบท เหตุการณ์ทางสังคมของชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจากผู้มีประสบการณ์ตรง จากการเรียนรู้หลังปฏิบัติการ หรือ หลังจากดำเนินงานครบรอบปี (After Action Review) เป็นการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนการดำเนินงาน ขณะดำเนินงานและหลังดำเนินงาน ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนา เพื่อจัดระบบการพัฒนารูปแบบ เทคนิควิธีการ ที่เหมาะสม

2. การเรียนรู้ด้วยรูปแบบจากการปฏิบัติ (Peddler Model) ผู้วิจัยได้นำเอาผลจากการถอดความรู้เบื้องต้น จากภูมิปัญญา ปรากฏการณ์แต่ละคน มาจัดระบบ และจัด กลุ่มถอดบทเรียนจากการเรียน โดยใช้ขั้นตอนของการ เรียนรู้จากการปฏิบัติจากแนวคิดของ Peddlerช่วยให้เกิด การเรียนรู้และพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบต่อไป (อรรพรรณ แซ่เอ็ง, หัสชัย สิทธิรักษ์ และลัญจกร นิลกาญจน์, 2559)

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการเรียนรู้ภาษาไทยของชาวมาเลเซีย ในรัฐเปอร์ลิสเป็นการเรียนรู้จากกระบวนการทางสังคมที่ ถ่ายทอดต่อกันมาจากคนในครอบครัวและในชุมชนรุ่นก่อน โดยใช้เหตุการณ์ทางสังคม และปรากฏการณ์จริงในชุมชน ที่เกิดขึ้นในแต่ละเดือน แต่ละฤดูกาล พยายามเรียนรู้

ในรูปแบบการสร้างแนวทางการถ่ายทอดการพูด การประพฤติปฏิบัติตนในครอบครัว ในกิจกรรมประเพณี ขณะอยู่ที่วัด ที่โรงเรียนวัด ค้นหาเทคนิควิธีการสอน ด้วยตนเองตามแนวกลุ่มปรัญนิยม ได้เรียนรู้จาก ปรากฏการณ์โดยตรงเช่น พ่อ แม่ พาลูกหลานไปร่วมงาน กฐินที่วัด และสื่อสารระหว่างกันของคนในงานด้วย ภาษาไทย หรือจากการเรียนรู้ภูมิปัญญาจากคนรุ่นก่อนที่ บอกเล่าจากผู้มีประสบการณ์ ทำให้มีความรู้ มีความเข้าใจ ในเนื้อหาหลัก ๆ ที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาการสอน ภาษาไทย

2. กระบวนการเรียนรู้และพัฒนากายภาพ ภาษาไทย จากคนรุ่นก่อน ๆ ในครอบครัว เครือญาติเรียนรู้ จากความเป็นจริงที่เป็นปรากฏการณ์ ที่สามารถสัมผัส ด้วยตนเองในหมู่ญาติ มิตรขณะดำเนินชีวิตในครอบครัว และประเพณีงานบ้านงานบุญของครอบครัวและเครือญาติ ตามกระบวนการทางสังคม (Socializations)

การเรียนรู้และพัฒนาแบบด้วยการสร้างความรู้ด้วยตนเองจากครอบครัวต้องเป็นคนที่มีจิตใจใฝ่เรียนรู้มีพลังความกระตือรือร้นที่จะศึกษาทำความเข้าใจ ข้อมูล ภูมิรู้อย่างเป็นระบบ ต่อสิ่งที่ต้องการสื่อสารต้องการ ทำความเข้าใจกับภาษาไทย และแนวทางการเรียนรู้ พยายามเข้าใจและสามารถสื่อสาร ถ่ายทอดให้เข้าใจกัน กับคนในครอบครัว เครือญาติและบุคคลเป้าหมายที่ ต้องการสื่อสารได้ การเรียนรู้ทำความเข้าใจกับสภาพ แวดล้อมเหมาะสมสอดคล้องกับเหตุการณ์ในชีวิต ประจำวันกับสภาพสังคมวัฒนธรรมในชุมชนนั้น ๆ สร้าง รูปแบบการเรียนรู้ การถ่ายทอด การใช้ภาษาไทยที่เป็นระบบ สามารถนำแนวทางของทฤษฎีการสร้างความรู้ ด้วยตนเอง มาประยุกต์ในการจัดการเรียนรู้

3. กระบวนการสร้างเทคนิค แนวทางการถ่ายทอด ภาษาไทยด้วยตนเอง โดยจัดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนา ให้เรียนรู้ปฏิบัติจริงในเหตุการณ์จริง เรียนรู้จากการพูดและ ใช้ภาษาในเหตุการณ์จริง สัมผัสปรากฏการณ์จริงที่จะเกิดขึ้นขณะดำเนินชีวิตในครอบครัว ในวัด และในชุมชน และ เอาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง มาเป็นแนวทาง มาผ่าน กระบวนการคิดวิเคราะห์ ให้เกิดความเข้าใจ เข้าถึงวิธีการ

ที่ใช้เรียนรู้ภาษาไทยที่ได้ผลมาก่อน มาใช้จัดกระบวนการ สื่อสารต่อกันระหว่างบุคคลและกลุ่มคน จัดการระบบให้ บุคคลเรียนรู้และฝึกฝนจนเกิดความเข้าใจ และใช้เป็น ส่วนหนึ่งในการสื่อสารภาษาไทยด้วยตนเอง

การสื่อสารภาษาไทย เกิดจาก การเรียนรู้จากญาติ โดยสืบทอดกันมาจากคนรุ่นก่อน เป็นความพยายามรักษา ความเป็นชาติพันธุ์ เผ่าพันธุ์ไว้ให้เหนียวแน่น ด้วยการ พยายามสร้างบรรยากาศเป็นกลุ่มตระกูล กลุ่มคนชาวสยาม จัดกิจกรรมงานบ้าน งานบุญที่บ้านและที่วัด ด้วยการเน้น การมีส่วนร่วมของกลุ่มคนในตระกูลเดียวกันและญาติสนิท เป็นหลัก ด้วยการใช้ภาษาไทย และเน้นการเข้าร่วมกิจกรรม ด้วยความจริงใจ ห่วงดีและมีคุณธรรมจริยธรรมการเรียนรู้ บนฐานของคุณธรรม จริยธรรม ห่วงดีต่อกัน ช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน เพื่อให้ทุกคนคงอยู่อย่างมั่นคง การเรียนรู้ที่มีความเต็มใจจริงใจ จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เกิดความ เชื่อมใจมั่นใจและเชื่อมั่น พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือ สนับสนุนเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้การเรียนรู้การถ่ายทอด ภาษาด้วยเทคนิค ภูมิปัญญาจากคนรุ่นก่อน มายังคน รุ่นลูกหลาน

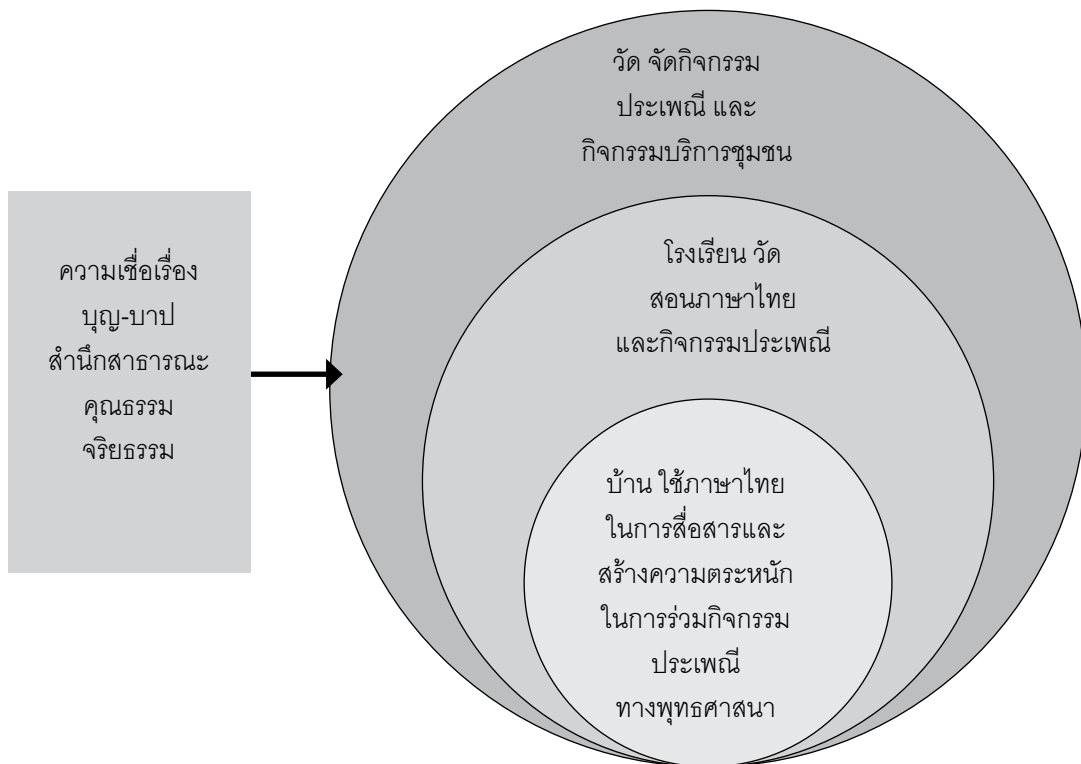
เรียนรู้จากกิจกรรมประเพณี พิธีกรรมงานบ้านงาน บุญ ทั้งที่บ้านและที่วัด ไม่ว่าจะเป็นประเพณีทำบุญขึ้น บ้านใหม่ งานแต่งงาน งานศพ เมื่อแต่ละบ้านในหมู่สมาชิก กลุ่มและเครือญาติมีงาน ทุกคนจะให้ความสำคัญ กระตือรือร้นที่จะไปร่วมงาน เป็นโอกาสที่ได้ใช้ภาษาไทย ในการเรียนรู้ ถ่ายทอดความเชื่อความศรัทธา ได้ช่วยกัน ถ่ายทอดและเรียนรู้การใช้ภาษาไทย ทั้งการพูดคุย การ ถ่ายทอดมารยาท พฤติกรรมทางวัฒนธรรมด้วยการปฏิบัติ จริงในเหตุการณ์จริง ที่มีผู้คนจากหลายครัวเรือน หรือ หลายชุมชนที่มาร่วมงาน การเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีที่ใช้ ภาษาไทยเป็นภาษาในการสื่อสาร ทำให้สามารถเข้าใจ รากศัพท์ความหมายได้อย่างดี และสามารถเข้าใจภาษาไทย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเรียนรู้จากกิจกรรมในวัด วัดเป็นศูนย์กลาง ในการรวมสมาชิก ซึ่งชาวมาเลเซียที่นับถือพุทธศาสนา มาทำกิจกรรมต่าง ๆ ทางศาสนา ทั้งที่เป็นกิจวัตรประจำวัน ของชาวพุทธ ด้วยการหมั่นเวียนกันมาตักบาตรในวัด หรือ

มาปรุงอาหารถวายพระทุกวัน จากนั้นมีการร่วมพิธีสวดมนต์ ไหว้พระ รับศีล รับพร และประเพณีทางพระพุทธศาสนา ที่มีเกือบทุกเดือน ชาวมาเลเซียที่นับถือพระพุทธศาสนา จะมาทำกิจกรรมที่วัดด้วยความศรัทธา ทุกกิจกรรมจึงมี ผู้มาร่วมมากมาย การมารวมตัวกันของคนจำนวนมาก แล้วสื่อสารด้วยภาษาไทย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงลึก เกี่ยวกับพิธีกรรมต่าง ๆ ในหลายมิติ ทั้งมิติความเชื่อ เกี่ยวกับบุญบาป มิติคุณธรรม จริยธรรม การมีเมตตา เอื้อเฟื้อต่อกัน ทำให้วัดเป็นศูนย์กลางในการช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน การสื่อสารด้วยภาษาไทย จะช่วยให้ กิจกรรมต่าง ๆ มีเข้มข้น เข้มขลังจึงเกิดแรงจูงใจให้สนใจ ศึกษาภาษาไทย และฝึกฝนการใช้ภาษาไทย ทำให้มีการใช้ ภูมิปัญญาการถ่ายทอดภาษาไทยจากคนรุ่นก่อนถูก นำ มาใช้และมีการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดให้มีคุณภาพ มากขึ้น

โรงเรียนในวัด เป็นโรงเรียนที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา และวิชาภาษาไทย เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้ ชาวมาเลเซียที่นับถือศาสนาพุทธ ใช้ภาษาไทย และสืบทอด วัฒนธรรมประเพณีทางพระพุทธศาสนาได้อย่างเข้มแข็ง การใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ช่วยให้เกิดการเรียนรู้มิติ เชิงลึกของประเพณี ที่ช่วยให้การดำเนินชีวิตมีความสุข มีความเข้มแข็งในสังคม (รัตนา เหล่าทอง, 2557) และเป็น ปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อน พัฒนาคุณภาพชีวิตของ สมาชิกให้ดีขึ้น และมีความมั่นคงอย่างยั่งยืน

กระบวนการเรียนรู้ด้วยการสร้างความรู้เป็นรูปแบบ ที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้มากเนื่องจากที่คนในชุมชน ที่มี ความเชื่อ ความศรัทธาร่วมกัน มาร่วมกิจกรรมทางสังคม เกิดความตระหนักในความร่วมมือช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน อย่างเมตตาธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม ใช้หลักภูมิปัญญา พอเพียงที่สอดคล้องกับธรรมชาติ การดำเนินชีวิตแบบ พอเพียงที่สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติมากมายเสริม ในการทำกิจกรรมประเพณีทางพระพุทธศาสนา

ภาพที่ 1 การจัดการการเรียนรู้ภาษาไทยและประเพณี บ้าน วัด โรงเรียน (บวร)

สรุปผลและอภิปรายผล

การจัดการการเรียนรู้ภาษาไทย ของชาวมาเลเซีย ในรัฐเปอร์ลิสเป็นการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ การถ่ายทอดทางสังคมเป็นหลัก (Socialization) ที่เรียนรู้จากคนในครอบครัว ถ่ายทอดการพูดจาสื่อสารด้วยภาษาไทย จากคนรุ่นก่อน ๆ ขยายสู่เครือข่าย เพื่อนบ้านในชุมชน ที่นับถือพระพุทธศาสนาเป็นปัจจัยหลัก ตามด้วยการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยและวิชาพระพุทธศาสนา ที่โรงเรียนวัด ทำให้การใช้ภาษาไทยมีความเข้มข้นเข้มแข็ง เพราะที่โรงเรียนมีหนังสือ แบบเรียนที่ใช้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอย่างเป็นระบบ บ้านและโรงเรียน จึงเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการสร้างฐานการเรียนรู้ภาษาไทย ขณะเดียวกันกิจกรรมประเพณีที่ใช้วัดเป็นจุดศูนย์กลางในการรวมตัวกันทำกิจกรรม และเชื่อมโยงไปถึงประเพณีงานบ้านงานบุญที่สมาชิกจัดขึ้น โดยมีการนิมนต์พระและเชิญชวนสมาชิกในชุมชน สมาชิกชาวสยาม ไปร่วมกิจกรรมประเพณีที่บ้าน (ขึ้นบ้านใหม่ แต่งงาน งานศพ ฯ) ประเพณีในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่วัด รวมไปถึงการรวมตัวกันไปร่วมสนับสนุนกิจกรรมประเพณีที่วัดในต่างเมืองหรือรัฐใกล้เคียงอย่างต่อเนื่องตามแนวทาง “บวร” บ้าน วัด โรงเรียน

รูปแบบ บ้าน วัด โรงเรียน เป็นปัจจัยให้ชาวมาเลเซีย นับถือพระพุทธศาสนาสามัคคีกัน แต่ที่เป็นปัจจัยเสริมที่สำคัญที่เกิดขึ้นในตัวคือ ความเชื่อ ความศรัทธาที่เรียนรู้ รับการถ่ายทอดมาจากคนรุ่นก่อน บวกการใช้ภูมิปัญญา จากที่เรียนรู้ในการแก้ปัญหาและที่ได้รับการถ่ายทอด มาจากรุ่นสู่รุ่น ใช้แก้ปัญหาการประกอบอาชีพ แก้ปัญหา การดำเนินชีวิตในชุมชน ในสังคม เป็นสังคมจารีตประเพณี นำสังคมสำนึกในพลังบุญ ที่ช่วยงานสาธารณะในการช่วยเหลือเกื้อกูลให้สมาชิก โดยมีผู้นำชุมชนแต่ละชุมชน คณะกรรมการวัด ที่มีกิจกรรมประเพณีที่ต่อเนื่องเข้มแข็ง สามารถสร้างจิตศรัทธา ให้สมาชิกตระหนักเรื่องบุญ บาป เกิดขึ้นในจิตใจของสมาชิกพัฒนาสมาชิกให้เป็นบุคคล แห่งการเรียนรู้ด้วยภูมิปัญญาและสภาพเหตุการณ์จริง ในพื้นที่ที่จัดระบบให้เป็นธรรมชาติของพื้นที่ มาเป็นแนวทาง หลักในการพัฒนาปรับเปลี่ยน เทคนิควิธีที่เหมาะสมกับ

สภาพพื้นที่ของชุมชน การเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์วางแผน ประเมินผลกิจกรรมประเพณีและการถ่ายทอดการใช้ภาษาไทย ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ผู้นำ ชุมชนและกรรมการวัดที่เป็นบุคคลแห่ง การเรียนรู้จะทำให้ เกิดกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมที่จะนำเอาองค์ ความรู้ไปใช้ประโยชน์เป็นต้นแบบ และกระจายความรู้สู่ ชุมชนชาวมาเลเซียที่นับถือพระพุทธศาสนา ให้ไปใช้ ประโยชน์ในชุมชนอย่างมั่นคงและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้นำและกรรมการชุมชน ควรพัฒนาตนเอง ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (ครูท้องถิ่น ด้านสิ่งแวดล้อม ในชุมชน และลักษณะอาชีพตามสภาพพื้นที่) ใช้กระบวนการ สร้างจิตสำนึกสาธารณะ พลังความเชื่อด้านคุณธรรม มาสร้างแรงบันดาลใจกระตุ้นวิจิต วิเคราะห์จากบริบท ภูมิปัญญาชุมชนอิงสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ใช้ธรรมชาติ เป็นต้นทุนการผลิตและต้นทุนคุณภาพชีวิตของชุมชน
2. องค์การทางสังคม หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรสนับสนุนให้คนในชุมชนนำภูมิปัญญามาใช้โดยใช้ฐาน บ้าน วัดและโรงเรียน เป็นศูนย์ในการต่อยอดผลการเรียนรู้ และพัฒนา ด้วยการจัดกิจกรรมให้ได้ทำจริง ให้มีโอกาส เรียนรู้เทคนิควิธีการในการพัฒนาแก้ปัญหาในชุมชน
3. ผู้นำและกรรมการชุมชน ควรนำเอาฐาน ความเชื่อ พลังศรัทธาเรื่องบุญ เรื่องบาป มาเป็นแนวทาง หลักในการจัดกิจกรรมประเพณี สร้างพลังชุมชนในสังคม ไปสร้างสรรค์แนวทางแก้ปัญหา การพัฒนาคุณภาพชีวิต ของสมาชิกอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- ทัศนาวดี แก้วสนิท, อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์, กาญจนา แก้วเทพ. (2559). อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ชาวสยาม ในมาเลเซีย. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 8 (3), น. 280-291.
- บุญเดช บุญนำ. (2557). การพัฒนารูปแบบการสื่อสาร องค์การเพื่อสร้างการยอมรับของชุมชน. *วารสารนาคนุตรปริทรรศน์*, 6(1), น. 39-47.

- ปัญญา เลิศไกร และลัญจกร นิลกาญจน์. (2559). การเก็บข้อมูลวิจัยชุมชนภาคสนาม. *วารสารนาคนุตรปริทรรศน์*, 8(2), น. 1-10.
- ปรีชา สามีคี่ และปัญญา เลิศไกร. (2557). การสังเกต 360 องศาเพื่อการวิจัยและพัฒนา. *วารสารนาคนุตรปริทรรศน์*, 6(1), น. 58-66.
- รัตน เหล่าทอง. (2557). การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษา. *วารสารนาคนุตรปริทรรศน์*, 6(1), น. 1-11.
- ลัญจกร นิลกาญจน์. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้. *วารสารนาคนุตรปริทรรศน์*, 6(2), น. 90-98.
- วีระยุทธ ขาตะกาญจน์. (2552). *เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายนต์ ปานบุตร. (2557). การพัฒนาองค์ความรู้ด้านธุรกิจเกษตร แบบผสมผสานเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนบ้านบางใหญ่ หมู่ที่ 4 ตำบลบางนายสี อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา. *วารสารนาคนุตรปริทรรศน์*, 8(1), น. 48-57.
- อรวรรณ แซ่อึ้ง หัสชัย สิทธิรักษ์ และลัญจกร นิลกาญจน์. (2559). การถอดบทเรียนการผลิตไบโอดีเซลจากน้ำมันพืช โรงเรียนบางขันวิทยา อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารนาคนุตรปริทรรศน์*, 8(1), น. 117-126.
- Ann R. J. Briggs, Marianne Coleman and Marlene Morrison. (2012). *Research Methods in Educational, Leadership and Management*. California: SAGE.
- Gordon Rugg and Marian Petre. (2007). *A Gentle Guide To Research Methods*. New York McGraw Hill.
- Government of Malaysia. (2015). *Unjuranpopulasipenduduk*. Retrieved November 26, 2015, from <http://pmr.penerangan.gov.my/index.php/info-terkini/19463-unjuran-populasi-penduduk-2015.html>.
- Kolb,D.K. (1984). *Experiential Learning : Experience as the Source of Learning and Development*. New Jersey: Prentice-Hall.